

Література

1. Закон України "Про стандартизацію" від 17 травня 2001 р. № 2408- III.
2. Закон України "Про оподаткування прибутку підприємств" від. 25 травня 1997 р. № 283/97-ВР (зі змін і доповн.).
3. Покропивний С.Ф. Економіка підприємства: Підручник. – К.: КНЕУ, 2000. – 528 с.
4. Мазаракі А.А. та ін. Економіка торговельного підприємства: Підручник для вузів/ Під ред. проф. Н.М. Ушакової. – К.: Хрещатик, 1999. – 800 с.
5. [Електрон. ресурс]. – Доступний з: <http://www/ebk/ua>

УДК 338.1/43

Здобувач Н.П. Особа* – Львівський НАУ

МЕХАНІЗМ ФОРМУВАННЯ ІНТЕНСИВНОГО ТИПУ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПІДПРИЄМСТВА

Розглянуто питання формування інтенсивного типу економічного розвитку сільськогосподарських підприємств в Україні. Особливий акцент поставлено на проблемі залучення виробничих ресурсів та забезпечення їх екологічності.

Competitor N.P. Osoba – L'viv national agricultural university

Mechanism of intensify type of agricultural enterprises economy development forming

The article deals with the intensify type of agricultural enterprises economy development forming in Ukraine. Specially some necessary ascents of producing recourses using by its ecologic basis are shown.

Постановка проблеми. Відродження сільськогосподарського виробництва, його ефективний розвиток можливий за умови підвищення темпів розширеного відтворення на основі його інтенсифікації та залучення новітніх ресурсоощадних технологій. Інтенсифікація сільськогосподарського виробництва є ефективною формою розширеного відтворення виробничих структур різних організаційно-правових форм господарювання. Але через те, що інтенсифікація пов'язана з додатковим залученням ресурсів, а ресурси завжди обмежені, тому треба вирішувати проблему оптимальної інтенсивності виробництва з урахуванням наявних ресурсів, тобто в реальних умовах господарювання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми інтенсивного розширеного відтворення, процесу інтенсифікації і її економічної ефективності у сільському господарстві розглянуто у наукових працях економістів-аграрників В.Г. Андрійчука, П.С. Березівського, Ю.Д. Білика, О.А. Бугуцького, І.М. Буздалова, Ф.В. Горбоноса, В.Н. Зимовця, Р.А. Івануха, Л.І. Касьянова, В.І. Мацибори, С.В. Мочерного, А.О. Омеляненка, І.В. Поповича, П.Т. Саблука, А.П. Самойленка, А.М. Стельмашука, Г.В. Черевка, В.Й. Шияна У працях цих вчених висвітлено цілі теорії інтенсифікації, опрацьовано значний фактичний матеріал, на основі чого зроблені висновки і обґрунтовано низку рекомендацій щодо основних напрямків розвитку інтенсифікації сільського господарства. Проте практично жодна з праць вчених не може

* Наук. керівник: проф. П.С. Березівський, д-р екон. наук – Львівський НАУ

претендувати на закінченість у вирішенні цілого комплексу важливих питань, пов'язаних з досліджуваним процесом, особливо стосовно проблеми обґрунтування чинників розвитку інтенсифікації у пореформенний період.

Постановка завдання. Напрями забезпечення інтенсивного типу економічного розвитку сільськогосподарських підприємств розглядаються як напрями інтенсифікації виробництва в сільському господарстві. Через те в основі формування інтенсивного типу економічного розвитку окремих сільськогосподарських підприємств реалізується концепція економічного зростання виробництва в окремих регіонах. Тому завданням даної статті є пошук та обґрунтування шляхів інтенсивного типу економічного розвитку сільськогосподарського підприємства.

Виклад основного матеріалу. Перед тим як обґрунтувати інтенсивний тип економічного розвитку сільськогосподарського підприємства, необхідно виходити з міркувань, що під інтенсивністю сільськогосподарського виробництва треба розуміти комплекс організаційно-економічних, технологічних, технічних і екологічних заходів, що базуються на передових досягненнях науково-технічного прогресу, спрямованих на формування напруженості і посиленої діяльності сільськогосподарського виробництва шляхом концентрації до оптимального рівня авансованого капіталу на гектар земельних угідь, що забезпечує випереджаюче збільшення виробництва продукції з цієї площі і підвищення ефективності використання вкладених ресурсів, тому процес інтенсифікації сільськогосподарського виробництва напряму пов'язаний із залученням додаткових матеріальних ресурсів. А звідси визначення рівня інтенсивності, за якого буде досягатися максимальний прибуток, нерозривно пов'язано з оптимальним розподілом ресурсів між окремими галузями та видами продукції [1, 2].

При формуванні інтенсивного типу відтворення необхідно обов'язково враховувати, що кожен напрям інтенсифікації має граничну межу використання, нехтування якою може негативно вплинути на агроекологічну систему. Тому сільськогосподарські підприємства, формуючи інтенсивний тип економічного розвитку, мають забезпечити його екологічність за такими ознаками:

- раціональне використання землі, що супроводжується збереженням і підвищенням родючості ґрунту;
- забезпечення оптимального рівня розораності земельних угідь, що унеможливить розвиток водної і вітрової ерозії ґрунту;
- дотримання вимог недопущення перевищення встановлених рівнів забруднення виробництва продукції, забезпечення її екологічності;
- дотримання встановлених правил щодо транспортування, складування і внесення мінеральних добрив, засобів захисту рослин і тварин, недопущення забруднення ними навколишнього середовища і продуктів харчування;
- забезпечення дотримання норм відведення стічних вод від тваринницьких ферм і підсобних промислових виробництв;
- правильне складування, зберігання і внесення органічних добрив;
- дотримання екологічних вимог при проектуванні, будівництві, реконструкції і введенні в дію нових будівель та споруд, зокрема, тваринницьких комплексів, меліоративних систем тощо.

Максимальна ефективність сільськогосподарського виробництва, зокрема виробництва продукції рослинництва, досягається за оптимальної комбінації залучених виробничих ресурсів [4, с. 345]. Збиткова діяльність аграрних підприємств стала явищем, звичним у сьогоdnішніх умовах, тому пошук шляхів для оздоровлення економічної ситуації в аграрному секторі економіки потребує здійснення успішної виробничо-комерційної діяльності підприємств. Зокрема, ці процеси доцільно починати саме в галузі рослинництва, яка має набагато більші передумови для сталого і ефективного розвитку і, звичайно, є базою для розвитку галузей тваринництва.

Для успішного функціонування великих сільськогосподарських підприємств різних організаційно-правових форм господарювання необхідне наукове обґрунтування організаційної структури підприємства та його внутрішніх економічних механізмів, побудованих на принципах самоокупності структурних підрозділів із застосуванням внутрішньогосподарських товарно-грошових відносин. Це зумовлено тим, що розвиток ринкових відносин характеризується плановістю, поширенням товарно-грошових відносин на внутрішньогосподарський рівень.

Сьогодні завдання полягає в створенні такого внутрішньогосподарського економічного механізму, який забезпечував би роботу трудових колективів структурних підрозділів на основі самоокупності й самофінансування, сприяв би саморозвитку основних принципів підвищення життєспроможності системи [5]. Цей механізм повинен зробити економічні інтереси працівників визначальним чинником зростання ефективності виробництва та сприяти розвитку внутрішньогосподарських товарних відносин і колективного підприємництва.

Варто відзначити, що в умовах кризової ситуації, формування і становлення нових організаційно-правових форм господарювання, потрібно розробляти і застосовувати спеціальні цінові стратегії, які здебільшого використовуються протягом коротших періодів часу. Це не означає, що при типових цінових стратегіях таке завдання не ставиться, навпаки, стабільна платоспроможність завжди виступає одним із провідних економічних пріоритетів підприємства в ринкових умовах. Типові цінові стратегії просто передбачають автоматичне створення передумов стабільної і гарантованої платоспроможності за рахунок прибуткового ведення виробничо-збутової діяльності.

Висновки. Отже, сучасні сільськогосподарські підприємства відзначаються широкою диверсифікацією не тільки виробничої, а й збутової діяльності, виступаючи при цьому операторами на різних продуктових ринках – зерна, молока тощо. У цій ситуації сільськогосподарському підприємству не можна обмежуватися якоюсь однією, спільною для всіх продуктів ціновою стратегією, а необхідно застосовувати окремі стратегії для кожного продукту або груп продуктів з однаковими маркетинговими властивостями. Інструментами здійснення будь-якої цінової стратегії виступають ціни продажу та обсяги реалізації продукції. Для обґрунтування їх рівня передують глибокий аналіз еластичності попиту на відповідний продукт за цінами та доходами, фактичних ринкових цін, фактичної та потенційної місткості ринку. Будь-яке

господарське управлінське рішення стосовно практичного здійснення цінових стратегій відносно конкретного продукту в кінцевому підсумку зводиться до визначення обсягів та цін реалізації на відкритому (вільному) ринку, які формуються на основі попиту і пропозиції.

Література

1. Андрійчук В.Г. Економіка аграрних підприємств: Підручник. – 2-ге вид., доп. і перероб. – К.: КНЕУ, 2002. – 624 с.
2. Білик Ю.Д. Інтенсифікація сільськогосподарського виробництва в Україні на інноваційній основі// Основні напрями високоефективного розвитку пореформеного аграрно-промислового виробництва в Україні на інноваційній основі. – К.: ІАЕ УААН, 2002. – С. 361-369.
3. Зимовець В.Н. Інтенсифікація молочного скотарства та його економічна ефективність// Основні напрями високоефективного розвитку пореформеного агропромислового виробництва в Україні на інноваційній основі. – К.: ІАЕ УААН, 2002. – С. 416-420.
4. Мочерний С.В. Методологія економічного дослідження. – Львів: Світ, 2001. – 416 с.
5. Саблук П.Т., Малік М.Й., Валентинов В.Л. Формування міжгалузевих відносин: проблеми теорії та методології. – К.: ІАЕ, 2002. – 294 с.

УДК 338.246

Аспір. О.І. Познякова* – НУ "Львівська політехніка"

НЕДРУЖНІ ПОГЛИНАННЯ В СИСТЕМІ ПЕРЕРОЗПОДІЛУ ВЛАСНОСТІ

Розглянуто проблему недружніх поглинань у системі перерозподілу власності. Проведено класифікацію учасників рейдерських груп та їхню організаційну структуру. Розглянуто проблему соціальної відповідальності підприємств та впливу недружніх поглинань на промисловий розвиток країни.

Post-graduate O.I. Poznyakova – NU "L'vivs'ka Politekhnik"

Unfriendly absorptions in system of redistribution of property

In this article it was investigated the problem of disunited takeovers in the system of re-distribution of property. There was carried out the classification of raid groups and their organization. There was considered a question of social responsibility of enterprises and the influence of disunited takeovers on industrial state growth.

Ключові слова: перерозподіл власності, недружні поглинання, рейдерство, соціальна відповідальність, промисловий розвиток.

Загальна постановка проблеми. У багатьох країнах з розвиненою ринковою економікою ефективне корпоративне управління тісно пов'язане з такими явищами, як злиття та поглинання. Саме вони досить часто стають ефективними інструментами в системі перерозподілу власності, адже передбачають в собі реструктуризацію підприємства з подальшим його оздоровленням та покращенням діяльності, часто зі зміною власника. Злиття як форма трансформації здійснюється шляхом об'єднання підприємства-боржника з іншими фінансово стійкими підприємствами. Внаслідок такого об'єднання підприємство-боржник втрачає свій самостійний юридичний статус. На відміну від злиття, поглинання проводиться у вигляді значних капіталовкладень одного суб'єкта господарювання в інший. Підприємство, яке поглинається,

* **Наук. керівник:** проф. І.В. Алексєєв, д-р екон. наук – НУ "Львівська політехніка"